

Anhörigstöd

Riktlinjer i enlighet med socialtjänstlagen kapitel 5 paragraf 10

Dnr

SN 18/104	Beslut i socialnämnden 2019-11-21 § 167
OMS 18/079	Beslut i omsorgsnämnden 2019-10-31 § 92
ÄON 18/079	Beslut i äldreomsorgsnämnden 2019-10-22 § 72

Omsorgskontoret
Inga-Lena Palmgren
stab
08- 52303860
inga-lena.palmgren@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1.	Begreppsförklaring	3
2.	Inriktning och Målsättning	3
2.1	Mål.....	3
2.2	Riktlinjens syfte	3
2.3	Målgrupp	3
2.4	Anhörigstöd i Södertälje kommun.	3
2.5	Vägledande principer	4
3.	Ansvarsfördelning	4
3.1	Medarbetare.....	4
3.2	Anhörigombud (tidigare nyckelpersoner).....	5
3.3	Anhörigkonsulent	5
3.4	Handläggare.....	5
3.5	Resultatenhetschef	5
3.6	Resultatområdeschef	5
3.7	Socialdirektör och omsorgsdirektör.....	5
3.8	Ansvariga politiker i nämnder.....	6
3.9	Uppföljning av riktlinje	6

1. Begreppsförklaring

- Anhörig: Är en person som har en närstående som är äldre, långvarigt sjuk, beroende, som har fysisk eller psykisk ohälsa och/eller funktionsnedsättning.
- Närstående: Närstående är person som är äldre, långvarigt sjuk, beroende, som har fysisk eller psykisk ohälsa och/eller funktionsnedsättning.
- Anhörigstöd: Stöd till anhörig avser olika insatser som primärt syftar till att fysiskt, psykiskt och socialt underlätta den anhöriges situation.
- Anhörigombud: Medarbetare som är utsedd av resultatenhetschef som ansvarar för att lyfta anhörigstödsfrågor inom respektive enhet.

2. Inriktning och Målsättning

Södertälje kommuns inriktning gällande anhörigstöd innebär att ha en helhetssyn på människan. Alla människor har sina individuella behov och är en del i ett socialt sammanhang. Enskilda personer som vårdar eller stödjer närstående ska känna sig delaktiga och uppmärksammas för sina insatser. Deras kunskap ska tas tillvara på ett respektfullt sätt som genererar ett ömsesidigt förtroende.

2.1 Mål

Att erbjuda anhörigstöd till personer som önskar det.

2.2 Riktlinjens syfte

Socialtjänstlagen 5 kap. 10§

”Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk, äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder.” Lag 2009:549

Denna riktlinje beskriver hur anhörigstödet ska tillämpas inom Södertälje kommun i enlighet med socialtjänstlagen. Riktlinjen är nämndens vägledande principer för det stöd som de anhöriga har rätt till. Syftet med riktlinjen är att vara ett stöd för verksamheternas och anhörigkonsulenternas arbete samt för att säkerställa att det sker ett likvärdigt anhörigstöd oavsett vilken verksamhet som ger stödet.

2.3 Målgrupp

Personer som vårdar eller stödjer en närstående som är äldre, långvarigt sjuk, beroende eller som har en fysisk eller psykisk ohälsa och/eller funktionsnedsättning. Till målgruppen räknas barn som anhöriga.

2.4 Anhörigstöd i Södertälje kommun.

Anhörigstöd är en förebyggande verksamhet som genom individanpassade lösningar kan underlätta livssituationen för anhöriga. Inom socialkontoret och inom omsorgskontoret har alla verksamheter ett generellt ansvar gällande anhörigstöd.

Anhörigkonsulenterna arbetar mot verksamhetsområdena funktionshinder, äldre, socialpsykiatri och missbruk.

Stöd till barn som anhöriga är ett lagstadgat ansvar för hälso- och sjukvården och en viktig uppgift för socialtjänsten, förskola och skola. Verksamheten Barn och ungdom på socialkontoret har det samlade ansvaret för insatser inom socialtjänsten som riktar sig till barn. Stödet kan även komma från skolsköterskor och kuratorer på skolorna.

För att underlätta anhörigas tillvaro utformas stödet så individuellt och flexibelt som möjligt. Stödet är kostnadsfritt och anhöriga har rätt att vara anonyma. Anhörigstöd i öppen verksamhet dokumenteras inte. Inom Barn och ungdom dokumenteras i journal insatser som är föranledd av utredning och beslut enligt socialtjänstlagen. Om insatsen sker i den öppna verksamheten förs ingen dokumentation.

Anhörigkonsulenterna arbetar under offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Anhörigkonsulenternas insatser kan exempelvis bestå av stödsamtal, anhöriggrupper och utbildning, anhörigräffar inom verksamheterna med fokus på något tema gällande anhörigstöd, det kan även vara biståndsbedömda insatser av anhörigstödande eller av avlösande karaktär (SoL 4 kap1§).

Insatser eller aktiviteter kan vara direkt eller indirekt. När insatsen är direkt handlar det om att aktiviteter/insatser görs med syfte att stödja anhörig. Då ges insatsen till anhöriga och det kan vara exempelvis utbildning för att anhöriga på så sätt ska kunna ta hand om och förstå den närstående bättre.

När insatsen är indirekt kan det vara att aktiviteter/ insatser görs med syftet att stödja anhörig men insatsen ges till den närstående som exempel avlösare, stödfamilj, dagverksamhet, ledsagning, korttidsboende och/eller hemtjänst.

Kommunen har huvudansvaret enligt socialtjänstlagen, 5 kap 10§ för anhörigstödet och därmed också en samordnande roll.

2.5 Vägledande principer

Anhörigperspektivet innebär att socialkontoret och omsorgskontoret ska:

- samverka med anhöriga inom alla verksamheter
- uppmärksamma om det finns barn som är anhörig
- handläggare kan erbjuda anhöriga att delta i biståndsbedömning
- ta hänsyn till anhörigas synpunkter vid biståndsbedömning och utförande i de fall samtycke med den enskilde som söker bistånd finns
- utreda anhörigas behov och informera om kommunens stöd
- hålla regelbunden kontakt med anhöriga och följa upp stödinsatserna
- samverka med sjukvården gällande anhörigfrågor

3. Ansvarsfördelning

3.1 Medarbetare

Alla medarbetare som möter anhöriga i sitt dagliga arbete ansvarar för att uppmärksamma dem och se deras behov och att ge stöd. För anhöriga som har en närstående med bistånd från kommunen har medarbetarna första kontakten med anhöriga. Medarbetarna kan genom att se och lyssna in anhörigas behov underlätta för den anhöriga i dennes situation och även vid behov förmedla kontakt vidare till anhörigkonsulenter.

3.2 Anhörigombud (tidigare nyckelpersoner)

Ombuden ansvarar för att initiera och hålla i reflektioner med medarbetare där anhörigas situation berörs inom den egna verksamheten. De vägleder i frågor kring hur enskilda situationer med anhöriga kan hanteras på bästa sätt. Ombudens uppdrag är att bevaka att anhörigfrågor uppmärksammas samt att rutiner tas fram på sin arbetsplats. Ombud är medarbetare utsedd av resultatenhetschef. Ombuden och medarbetare går anhörigstödsutbildning som anordnas av anhörigstöds konsulenter.

3.3 Anhörigkonsulent

Anhörigkonsulenten ansvarar för att erbjuda ett anpassat stöd till anhöriga. Anhörigkonsulenten ansvarar även för att uppmärksamma, informera och vägleda barn som är anhöriga.

Anhörigkonsulenterna utbildar även anhörigombud och marknadsför anhörigstödet genom olika arrangemang och är sakkunnig gällande anhörigstöd. Anhörigkonsulenterna har även ansvar över att utveckla och följa upp anhörigstödet. Anhörigstödet bemannas av tre heltidsanställda anhörigkonsulenter. Anhörigkonsulenternas arbetstid ska förläggas med hänsyn till anhörigas behov.

Utgångsläget är att verksamheten förläggs måndag till fredag. Anhöriggrupper och utbildningar för medborgarna kan förläggas till sen eftermiddagstid/kvällstid. Anhörigkonsulenten är organisatoriskt placerade under den resultatenhetschef där det är mest lämpligt. Arbetsgrupp består av kommunens anhörigkonsulenter och ska samverka kring marknadsföringskampanjer och utbildningar.

3.4 Handläggare

Handläggare och medarbetare som arbetar med uppsökande verksamhet har en nyckelroll i att inventera och tidigt uppmärksamma den anhöriges behov av stöd. Det handlar om att lyssna in både den sökandes och den anhöriges situation, för att försöka hitta en lösning som kan fungera. Det är även viktigt att handläggaren är medveten om den anhöriges rätt att ansöka om insatser för egen del. Handläggare ska även underlätta för den anhörige att komma i kontakt med anhörigkonsulenten.

3.5 Resultatenhetschef

Ansvarar för att alla medarbetare känner till riktlinjen gällande anhörigstöd och att den följs. De utser anhörigombud samt ser till så att medarbetarna får utbildning via anhörigkonsulenten. Om särskilda träffar anordnas med anhöriga kan resultatenhetschefen bjuda in anhörigkonsulenten till träffarna. Resultatenhetschefen ansvarar för att initiera och reflektera tillsammans med ombuden där anhörigas situation berörs inom den egna verksamheten.

3.6 Resultatområdeschef

Ansvarar för att i ledningsgrupper och olika chefsforum informera om gällande riktlinje för anhörigstöd.

3.7 Socialdirektör och omsorgsdirektör

Socialdirektören och omsorgsdirektören är ytterst ansvariga för respektive kontorets verksamhet, inklusive stödet till anhöriga och ansvar för att följa upp förvaltningens insatser enligt socialtjänstlagen 5 kap 10§.

3.8 Ansvariga politiker i nämnder

Respektive nämnd ansvarar för att anhörigstöd finns och att kommunen lever upp till socialtjänstlagen 5 kap 10§.

3.9 Uppföljning av riktlinje

Riktlinjen följs upp av resultatenhetschefer för anhörigstödet varje år och ska redovisas i respektive nämnds årsbokslut. Omsorgkontoret är sammankallande för uppföljningen. Eventuella revideringar av riktlinjerna ska beslutas i respektive nämnd.